

การฟื้นฟูย่านพาณิชย์กรรมเก่าเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี

นายอรรถวุฒิ แก้วสุทธิพล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0138-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕๒๐๑๘๘๓๓๐

10 ส.ค. 2547

THE REDEVELOPMENT OF OLD COMMERCIAL DISTRICT,
SUPHAN BURI MUNICIPALITY

Mr. Auttawut Kaewsuttipon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Architecture in Urban Design

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0138-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การฟื้นฟูย่านพาณิชย์กรรมเก่าเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี

โดย

นายอรรถวุฒิ แก้วสุทธิพล

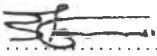
สาขาวิชา

การออกแบบชุมชนเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.พงศ์ศักดิ์ วัฒนสินธุ์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สัจกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บรรณ ไศภิชฐ์ เมฆวิชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.พงศ์ศักดิ์ วัฒนสินธุ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สัจกุล)

..... กรรมการ
(นายบุญญวัฒน์ ทิพทัส)

นายอรรถวุฒิ แก้วสุทธิพล : การฟื้นฟูย่านพาณิชย์กรรมเก่าเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี. (THE REDEVELOPMENT OF OLD COMMERCIAL DISTRICT, SUPHAN BURI MUNICIPALITY)
 อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.พงศ์ศักดิ์ วัฒนสินธุ์, 131 หน้า. ISBN 974-17-0138-1.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักในการศึกษาปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม และปัญหาจากลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและเสนอรูปแบบในการปรับปรุงฟื้นฟู โดยใช้การออกแบบชุมชนเมือง (Urban Design) เพื่อแก้ปัญหา และแสดงให้เห็นเป็นแนวทางที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน จากการศึกษาพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในย่านพาณิชย์กรรมนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ ปัญหาการขาดแคลนพื้นที่ ปัญหาภูมิทัศน์เมืองและการจราจรบนถนนสายหลัก ปัญหาการใช้พื้นที่ที่รึมน้ำไม่เหมาะสม และปัญหาความเสื่อมโทรมของพื้นที่

แนวทางในการพัฒนาได้เสนอให้มีการปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่ประกอบด้วย 1. พื้นที่ตลาดสด โดยการรื้อถอนตลาดสดเดิมและอาคารตึกแถวข้างเคียง เพื่อสร้างอาคารตลาดสดใหม่ที่มีรูปแบบทันสมัย และมีพื้นที่ใช้สอยมากขึ้น 2. พื้นที่วางรึมน้ำ โดยการออกแบบพื้นที่และองค์ประกอบทางภูมิสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมกับการพักผ่อน 3. การกำหนดแนวทางในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองและการแก้ปัญหาการจราจรคับคั่งบนถนนสายหลัก เพื่อเสริมสร้างความสวยงามให้กับเมือง ตลอดจนการให้ความสำคัญกับถนนที่สามารถพัฒนาให้เป็นแกนของเมืองที่สวยงามได้ และ 4. พื้นที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรม เสนอวิธีการพัฒนาโดยการจัดรูปที่ดิน

การวิจัยในครั้งนี้อย่างได้เสนอแนวทางในการนำไปปฏิบัติ ที่แสดงลำดับในการพัฒนาและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เพื่อให้เป็นไปตามการศึกษาที่เสนอไว้ นอกจากนี้ยังได้สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ ที่น่าสนใจเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาในอนาคต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการฟื้นฟูย่านพาณิชย์กรรมเก่าเทศบาลเมืองสุพรรณบุรีต่อไป

สาขาวิชา การออกแบบชุมชนเมือง
 ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ๕.๕/๕๕

4374226125: MAJOR URBAN DESIGN

KEY WORD: REDEVELOPMENT / URBAN DESIGN / DEVELOPMENT

AUTTAWUT KAEWSUTTIPON : THE REDEVELOPMENT OF OLD COMMERCIAL DISTRICT,
SUPHAN BURI MUNICIPALITY. THESIS ADVISOR: Dr. PONGSAK VADHANASINDHU,
131 pp. ISBN 974-17-0138-1.

This research of The Redevelopment of Old Commercial District, Suphan buri Municipality has a principle goal to examine problems in relation to physical environments of the existing activities and facilities provided in the area. In addition, the research aims to provide appropriate sensible development guidelines for enhancement of urban space design in the area and surroundings.

This study classifies significance of problems into 4 thematic issues. They are: i) lack of proper open space, ii) lack of identity in urban landscape including traffic congestion on the main street, iii) inappropriate waterfront use, and iv) overall blight of the area.

To resolve all above problems and to achieve the concept of the redevelopment, the final design programs are proposed. First program is redevelopment of the old market places and some shophouses for new modern-style market with proper associated space. Second program is renewal of the public waterfront open space with appropriate landscape design and elements for waterfront recreation activities. Third program is traffic improvement and control guidelines of urban landscape on the main street to create better public experiences in a lively atmosphere as well as to reinforce the urban key axis. The last program is residential development using land readjustment methods for blight improvement of the area.

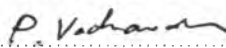
To achieve the programs, this research proposes an implementation plan with development priorities for relevant responsible parties. Further more, potential plans for future redevelopment of the old commercial district of Suphan buri municipality are recommended.

Field of study Urban Design

Academic year 2001

Student's signature

Advisor's signature

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูป.....	ญ
สารบัญแผนที่.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
- วัตถุประสงค์.....	2
- ขอบเขตการศึกษา	2
- ข้อตกลงเบื้องต้นและข้อจำกัดของการวิจัย.....	4
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	4
- วิธีในการดำเนินการวิจัย.....	4
- ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	6
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวความคิดหลักในการปรับปรุงพื้นที่ชุมชน.....	7
2.2 แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพื้นที่ชุมชน.....	8
2.2.1 แนวความคิดในการแก้ปัญหาด้านกายภาพของเมือง	
- แนวความคิด The New Urbanism.....	9
- แนวความคิดเมืองน่าอยู่ (Livable City).....	13
- แนวความคิด The City Beautiful Movement.....	15
2.2.2 แนวความคิดในการแก้ปัญหาคารจรจร	
- การวางแผนระบบการคมนาคม.....	16
2.2.3 แนวความคิดในการสร้างเอกลักษณ์ให้กับชุมชน	
- ทฤษฎีจินภาพ (The Image of The City).....	19
2.2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ที่ดินริมน้ำ	
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับตลาดสด.....	22
2.4 สรุปแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	23
บทที่ 3 การศึกษาและการวิเคราะห์สภาพของพื้นที่ศึกษา	
3.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนเมืองสุพรรณบุรี.....	26
3.2 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.2.1	ที่ตั้งและลักษณะทางกายภาพทั่วไป.....26
3.2.2	สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม26
3.2.3	โครงสร้างพื้นฐาน27
3.2.4	การท่องเที่ยว.....27
3.3	สภาพการใช้ที่ดินในย่านพาณิชย์กรมเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี
3.3.1	การใช้ประโยชน์ที่ดิน.....32
3.3.2	กรรมสิทธิ์ที่ดิน.....32
3.4	บทบาทและความสำคัญของย่านพาณิชย์กรมที่มีต่อจังหวัดสุพรรณบุรี.....37
3.5	สภาพประเด็นปัญหา.....37
3.6	การวิเคราะห์ปัญหาและองค์ประกอบของเมือง
3.6.1	การวิเคราะห์ปัญหา40
3.6.2	การวิเคราะห์องค์ประกอบของเมือง.....53
บทที่ 4	แนวทางการพัฒนาพื้นที่
4.1	สรุปประเด็นปัญหาเพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงฟื้นฟู.....59
4.2	แนวความคิดหลักในการพัฒนา.....63
4.3	การสร้างทางเลือกและการประเมินทางเลือก.....64
บทที่ 5	แนวความคิดในการออกแบบและการออกแบบขั้นสุดท้าย
5.1	พื้นที่ตลาดสดเทศบาล.....75
5.2	พื้นที่ตลาดสดสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.....83
5.3	พื้นที่บริเวณถนนสายหลัก.....87
5.4	พื้นที่ว่างริมน้ำ.....94
5.5	พื้นที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรม.....103
5.6	การสร้างความสะดวกสบายให้กับเมือง.....105
บทที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ
-	สรุปผลการศึกษา109
-	แนวทางในการนำไปปฏิบัติ.....110
-	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม114
-	บทสรุป.....123
รายการอ้างอิง.....	125
ภาคผนวก.....	127
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	131

สารบัญแนบที่

แนบที่		หน้า
แนบที่ 1	ขอบเขตพื้นที่ศึกษา	3
แนบที่ 2	พื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี	28
แนบที่ 3	พื้นที่เขตเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี	29
แนบที่ 4	พื้นที่ชุมชนเมืองสุพรรณบุรี	30
แนบที่ 5	สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี	31
แนบที่ 6	พื้นที่โดยรวมของย่านพาณิชย์กรรมเก่าสุพรรณบุรี	33
แนบที่ 7	ผังเมืองรวมจังหวัดสุพรรณบุรี	34
แนบที่ 8	ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันของย่านพาณิชย์กรรมเก่าสุพรรณบุรี	35
แนบที่ 9	กรรมสิทธิ์ที่ดิน	36
แนบที่ 10	ตำแหน่งพื้นที่ตามประเด็นปัญหา	39
แนบที่ 11	ตำแหน่งที่ตั้งตลาดสดและซูเปอร์มาร์เก็ต	45
แนบที่ 12	ประเภทพื้นที่ว่างภายในย่านและบริเวณใกล้เคียง	46
แนบที่ 13	พื้นที่ชุมชนที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรม	52
แนบที่ 14	ทิศทางระบบจราจรภายในย่าน	56
แนบที่ 15	ลำดับความสำคัญของถนน	57
แนบที่ 16	การวิเคราะห์องค์ประกอบของเมืองด้านจินตภาพ	58
แนบที่ 17	ตำแหน่งพื้นที่ในการปรับปรุงฟื้นฟู	62

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 1	การวิเคราะห์พื้นที่เพื่อให้เห็นปัญหา ศักยภาพ และข้อจำกัด	44
ตารางที่ 2	เป้าหมายและแนวทางในการพัฒนา	64
ตารางที่ 3	การประเมินทางเลือกในการพัฒนาพื้นที่ตลาดสด	66
ตารางที่ 4	รายละเอียดการดำเนินการปรับปรุงพื้นที่	112
ตารางที่ 5	ขั้นตอนดำเนินการก่อสร้างอาคารตลาดสด	114

สารบัญรูป

รูปประกอบ	หน้า
รูปที่ 1 ภาพถ่ายสภาพตลาดสดทั้ง 4 แห่ง	47
รูปที่ 2 ภาพถ่ายสภาพทางเท้าและภูมิทัศน์บนถนนสายหลัก (ถนนพระพินวษา)	48
รูปที่ 3 ภาพถ่ายเส้นทางเชื่อมต่อที่สำคัญของย่าน	49
รูปที่ 4 ภาพถ่ายแสดงสภาพพื้นที่ว่างริมน้ำ	50
รูปที่ 5 ภาพถ่ายแสดงย่านพักอาศัยที่ทรุดโทรมและพื้นที่ทิ้งร้าง	51
รูปที่ 6 ภาพถ่ายสถานที่สำคัญต่างๆ และศูนย์รวมกิจกรรม	55
รูปที่ 7 พื้นที่ตลาดสดและบริเวณโดยรอบ	65
รูปที่ 8 พื้นที่ใช้สอยของตลาดเดิมทั้ง 4 อาคาร.....	76
รูปที่ 9 พื้นที่อาคารตลาดสดใหม่ 3 อาคาร.....	76
รูปที่ 10 ลักษณะของกลุ่มอาคารตลาดสด.....	76
รูปที่ 11 รูปแบบของอาคารตลาดสด.....	77
รูปที่ 12 แผนผังทางสัญจรรอบตลาดสด.....	78
รูปที่ 13 แผนผังทางสัญจรและการเข้าถึงสวนสาธารณะชุมชน.....	84
รูปที่ 14 แนวทางการจัดระเบียบทางเท้าบนถนนสายหลักสำหรับอาคารที่มีอยู่ในปัจจุบัน.....	88
รูปที่ 15 แนวทางการจัดระเบียบทางเท้าบนถนนสายหลักสำหรับอาคารที่จะสร้างใหม่.....	89
รูปที่ 16 การสร้างความต่อเนื่องของพื้นที่ด้วยลวดลายของพื้นผิว.....	95
รูปที่ 17 รูปตัดตามขวางของพื้นที่ว่างริมน้ำ.....	95
รูปที่ 18 แผนผังทางสัญจรที่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้สะดวกหลังจากการจัดรูปที่ดิน.....	103
รูปที่ 19 การสร้างแนวแกนของเมืองตามแนวความคิด The City Beautification.....	105
รูปที่ 20 ภาพถ่ายทางอากาศ.....	114
รูปที่ 21 แสดงความหนาแน่นของอาคารและพื้นที่ว่างสีเขียวที่มีอยู่ในบริเวณย่านพาณิชย์กรรม.....	114
รูปที่ 22 แผนผังแสดงการสร้างทางเดินเรียบแม่น้ำที่ลดระดับลง.....	115
รูปที่ 23 ภาพถ่ายสภาพปัจจุบันของทางเดินเรียบแม่น้ำที่อยู่ติดกับอาคารบ้านเรือนริมน้ำ.....	115
รูปที่ 24 แสดงการใช้พื้นที่ว่างฝั่งตะวันตกของแม่น้ำ	116
รูปที่ 24.1 ผังแม่บท(Master Plan) แสดงความเชื่อมโยงของย่านพาณิชย์กรรมกับพื้นที่ฝั่งตะวันตก.....	117
รูปที่ 25 แสดงพื้นที่โดยรวมของชุมชนเมืองสุพรรณบุรีในปัจจุบัน.....	117
รูปที่ 26 การพัฒนาโครงข่ายของถนนภายในย่านพาณิชย์กรรม.....	119
รูปที่ 27 ผังอาคารตลาดสดปัจจุบัน.....	121
รูปที่ 28 ผังอาคารตลาดที่เสนอในการศึกษา.....	121
รูปที่ 29 ผังอาคารตลาดสดที่เสนอในการศึกษาครั้งต่อไป.....	121
รูปที่ 30 การออกแบบพื้นที่ริมน้ำ ที่ต้องคำนึงถึงระดับน้ำที่ลดลงในช่วงฤดูแล้ง.....	121
รูปที่ 30.1 การสร้างเกาะริมถนน	122
รูปที่ 31 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างการพัฒนาที่ดินกับการจัดรูปที่ดิน.....	129
รูปที่ 32 แสดงการเปรียบเทียบมูลค่าที่ดินก่อนและหลังการพัฒนาโดยการจัดรูปที่ดิน.....	130

สารบัญแนบที่

แนบที่	หน้า
แนบที่ 1	ขอบเขตพื้นที่ศึกษา3
แนบที่ 2	พื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี28
แนบที่ 3	พื้นที่เขตเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี29
แนบที่ 4	พื้นที่ชุมชนเมืองสุพรรณบุรี30
แนบที่ 5	สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี31
แนบที่ 6	พื้นที่โดยรวมของย่านพาณิชย์กรรมเก่าสุพรรณบุรี33
แนบที่ 7	ผังเมืองรวมจังหวัดสุพรรณบุรี34
แนบที่ 8	ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันของย่านพาณิชย์กรรมเก่าสุพรรณบุรี35
แนบที่ 9	กรรมสิทธิ์ที่ดิน36
แนบที่ 10	ตำแหน่งพื้นที่ตามประเด็นปัญหา39
แนบที่ 11	ตำแหน่งที่ตั้งตลาดสดและซูเปอร์มาเก็ต45
แนบที่ 12	ประเภทพื้นที่ว่างภายในย่านและบริเวณใกล้เคียง46
แนบที่ 13	พื้นที่ชุมชนที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรม52
แนบที่ 14	ทิศทางระบบจราจรภายในย่าน56
แนบที่ 15	ลำดับความสำคัญของถนน57
แนบที่ 16	การวิเคราะห์องค์ประกอบของเมืองด้านจินตภาพ58
แนบที่ 17	ตำแหน่งพื้นที่ในการปรับปรุงฟื้นฟู62